

Trelleborgs kommun

samhallsbyggnad@trelleborg.se

Yttrande över samråd om detaljplan för Bogsprötet 3 m.fl (Etapp Väst) ,Trelleborgs kommun *PL-2020-118, Dp 281*

Redogörelse för ärendet

Planhandlingarna anger att detaljplanens syfte är att visa hur det aktuella området kan omvandlas från ett verksamhetsområde till en ny stadsdel som innehåller blandad bebyggelse med bostäder, centrumverksamheter, mobilitetshus och offentlig service i form av förskola. Vidare är syftet att stärka den västra entrén till staden bland annat genom uppförandet av en besöksanläggning.

Planområdets omfattas idag av stadsplan från 1964 samt detaljplan 1986. Området är planlagt för industriändamål, park och småbåtshamn.

För området gäller ”*Fördjupning av Översiktsplanen för Trelleborgs stad 2025*”. Enligt översiktsplanen är området utpekad som nytt bebyggelseområde för förtätning/omvandling/ändring av markanvändning till blandad bebyggelse. Länsstyrelsens nämner i sitt granskningsyttrande att frågor avseende risker för stigande havsnivåer och översvämning samt risker kopplade till hamnen kan komma att kvarstå till kommande planering. Kommunen bedömer att planförslaget är förenligt med översiktsplanen.

Kommunen tar fram planförslaget med utökat förfarande. Till detaljplanen har en miljökonsekvensbeskrivning upprättats, som omfattar hela programområdet.

Aktuell detaljplan är en del av utbyggnaden av planprogramsområdet Västra Sjöstaden och utgör den första etappen. Länsstyrelsen yttrade sig under samrådet om planprogrammet angående riksintresse kommunikationer, riksintresse friluftsliv, riksintresse kulturmiljö, Natura 2000, risk för översvämning, risker farligt gods och verksamheter, föroreningar och strandskydd.

Kommunen har i samband med framtagandet av planprogrammet upprättat en miljökonsekvensbeskrivning för programområdet, där den

aktuella detaljplanen utgör en deletapp. Kommunen har i programskedet samrått med Länsstyrelsen angående betydande miljöpåverkan.

Länsstyrelsens formella synpunkter

Följande synpunkter har koppling till Länsstyrelsens prövningsgrunder enligt 11 kap. plan- och bygglagen.

Riksintresse Kommunikationer 3 kap. 8 § MB

Riksintresse hamn

Länsstyrelsen efterfrågar ett förtydligande avseende hur influensområdet för riksintresse hamn påverkas av den föreslagna utbygganden samt av att växelspåret som uppges användas av hamnen cirka 4 gånger/dag föreslås tas bort inom planområdet.

Riksintresse väg E6

En ny anslutningspunkt för motorfordonstrafiken Västra korset och Travemündekorset förväntas inte påverka riksintresset negativt enligt trafiksimulering utförd inom ramen för *Åtgärdsvalsstudie – E6 genom Trelleborg; kapacitet och tillgänglighet* (2022-01-24). Länsstyrelsen menar att utformningen av korsningen ska göras i nära samarbete med Trafikverket. Kommunen behöver även ta hänsyn till att det inte kan tillkomma fler anslutningspunkter till E6 i kommande detaljplaner inom planprogramsområdet för Västra sjöstaden.

I sammanhanget efterfrågar Länsstyrelsen även en redovisning av hur kollektivtrafik på E6 inklusive tillgänglighet till busshållplatserna med en trafiksäker korsning av E6 för gång- och cykeltrafiken kan fungera utan att riskera att påverka riksintresset negativt.

Risk för översvämning

Länsstyrelsen konstaterar att kustskydd regleras på allmän platsmark genom att marknivåer i anslutning till gata regleras till nivån + 3,85 meter i söder och att system av vallar möjliggörs på parkmark med nivåer på + 2,8 meter med möjlighet till höjning. Kommunen redovisar att kustskyddet skyddar ny bebyggelse mot ett 100-års högvatten år 2150.

Länsstyrelsen delar bedömningen att den av kommunen föreslagna nivån är tillräcklig för att klara de nivåer som 100-års återkomsttid innebär kombinerat med havets medelvattennivå år 2150 enligt klimatscenario RCP 8.5 (övre percentil).

Enligt Boverkets tillsynsvägledning avseende översvämningssrisker bör ny sammanhållen bebyggelse lokaliseras på nivåer över beräknad högsta nivå för hav där hänsyn ska tas till effekten av ett förändrat

klimat under bebyggelsens förväntade livslängd. Eftersom markområdet är lägre än så krävs skyddsåtgärder. Enligt prop. 2009/10:170 förutsätts att skyddsåtgärder är preciserade, effektbeskrivna och genomförbara.

Planförslaget redovisar sammantaget ett flertal skyddsåtgärder i form av höjdsättning och vallar samt en pumpstation för att hantera dagvatten. Det framgår också av planförslaget att det vid behov är möjligt att höja nivåerna på skyddsåtgärderna i framtiden. Planförslaget beskriver också att skyddsåtgärderna i denna plan behöver ansluta till det storskaliga skydd som redovisas för Trelleborg i samrådshandlingen till tematiskt tillägg för Trelleborgs översiktsplaner, ”stigande hav och översvämning”.

Boverkets tillsynsvägledning anger att om framtida skyddsåtgärder utanför planområdet krävs för att en bebyggelse ska anses lämplig måste det ställas mycket höga krav på kommunen att visa att skydden kommer att uppföras. Det krävs således att kommunen utreder och kan visa att skydden är genomföra ur tekniskt, ekonomiskt och juridiskt perspektiv. Länsstyrelsen menar därför att kommunen bör avvakta med att anta detaljplanen tills det tematiska tillägget har antagits. Kommunen bör också invänta tillstånd för vattenverksamheter som är kopplade till planområdet för att säkerställa att såväl planen som vattenverksamheter är genomförbara.

Planförslaget redovisar att grundvattennivåer kommer att hållas nere i anslutning till gator, torg och byggnader med hjälp av dräneringssystem. Inför granskning behöver kommunen komplettera hur grundvattennivåer har beaktats i tidsperspektivet bebyggelsens förväntade livslängd. Det är exempelvis lämpligt med en redovisning av eventuella samband mellan höga grundvattennivåer och föreslagen pumpstation, alternativt om höga grundvattennivåer kan innebära ytterligare behov av pumpning.

För att säkerställa avledning av dagvatten inom kvartersmark behövs höjdsättning. Länsstyrelsen förutsätter därför att höjdsättning inom kvartersmark redovisas på plankartan i granskningsskedet.

Risk för erosion

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning i MKB att det på lång sikt finn risk för erosion på stranden söder om planområdet. Den strandfodringsåtgärd som planeras bedöms enligt MKB inte påverkas av erosion. Enligt planförslaget hanteras strandfodring som en separat tillståndprocess som pågår parallellt med planarbetet. Inför granskning behöver kommunen tydligare redovisa hur denna process fortlöper.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att åtgärder mot erosion kommer att krävas för att skydda föreslagen bebyggelse i tidsperspektivet bebyggelsens förväntade livslängd.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Planförslaget redovisar att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas och har avsatt ytor för dagvattenhantering. Det är lämpligt att kommunens miljönämnd deltar i arbetet och redovisar om föreslagna försiktighetsmått, som kan krävas för rening av dagvattnet, är tillräckliga eller om ytterligare ytor behöver avsättas inom planområdet.

Strandskydd

Östra planområdet

Strandskydd gäller inte inom delar av planområdet i dagsläget. Östra delen av planområdet omfattas av en stadsplan från 1964 (A 60), inom vilken strandskydd inte tidigare har inträtt. Enligt 10-10 a §§ lag om införande av miljöbalken, inträder generellt strandskydd om 100 meter när sådana planer upphävs eller ersätts med en ny detaljplan. Det framgår inte av samrådsunderlaget inom vilka ytor i östra delen av planområdet som strandskyddet inträder, eller om skyddet avses upphävas. Länsstyrelsen menar att detta behöver tydliggöras inför granskningsskedet.

Delar av området ligger även inom 100 meter från Sumpen. Det framgår av ortofoton att vattenförekomsten skapats under senare 1900-tal. Kommunen behöver i planhandlingarna redogöra för om vattenförekomsten Sumpen omfattas av generellt strandskydd som därmed kan inträda i östra delen av planområdet, eller är undantagen från strandskyddsbestämmelserna (t.ex. vattenförekomster som utgör tekniska anläggningar).

Att upphäva strandskyddet genom bestämmelser i en detaljplan förutsätter att det finns särskilda skäl för upphävandet, för vart och ett av områdena inom planen, enligt 7 kap. 18 c-d §§ miljöbalken, och att intresset av att ta området i anspråk på ett sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

Västra planområdet

Så som anges i planbeskrivningen omfattas stora delar av västra delen av planområdet av strandskydd, med undantag för den gamla småbåtshamnen och de hårdgjorda ytorna i anslutning till hamnen. I 1986 års stadsplan (A 206) som omfattar västra delen av planområdet har strandskyddet upphävts, och har därefter delvis återinförts i planområdet i 1996 års översyn av strandskyddet. Enligt 7 kap. 18 g § miljöbalken återinträder generellt strandskydd om 100 meter när

planen upphävs eller ersätts med en ny plan, så som anges i planbeskrivningen.

Kommunen avser att upphäva strandskyddet för markanvändningarna besöksanläggning och teknisk anläggning. Som särskilt skäl anges att området redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften (7 kap. 18 c § p. 1 miljöbalken). Länsstyrelsen har svårt att se att detta särskilda skäl föreligger. Området används huvudsakligen för parkering, vilket påverkar de värden som strandskyddet avser att skydda negativt men inte utsläcker allmänhetens tillgång till området så länge som det är tillgängligt för ex. fotgängare och cyklister. En mindre del av området används för småbåtshamnens verksamhet, men är till synes tillgängligt för allmänheten. Området saknar därmed inte uppenbart betydelse för strandskyddets båda syften. Platsen ligger även inom riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, inom vilket särskilt stor återhållsamhet ska gälla vid upphävande och dispensgivning enligt strandskyddet.

Om strandskyddet avses upphävas behöver kommunen tydliggöra hur området saknar betydelse för strandskyddets syften enligt 7 kap. 18 c § p. 1 miljöbalken, eller motivera om något annat särskilt skäl för att upphäva strandskyddet föreligger.

I plankartan tillämpas bestämmelsen a1, strandskyddet är upphävt. I planbeskrivningen listas de planbestämmelser som används i detaljplanen, men på s. 19 anges att bestämmelsen a1 avser bygglovsgivning vid markföreningar medan a3 avser upphävande av strandskydd. Länsstyrelsen råder kommunen att justera detta så att planbestämmelserna överensstämmer mellan plankarta och planbeskrivning.

Hälsa och säkerhet – buller

Av planbeskrivningen framgår att planområdet är utsatt för trafikbuller och att bullerriktvärdena enligt trafikbullerförordningen överskrids vid fasad utmed planområdets norra lokalgata. Plankartan innehåller bestämmelse om att lägenheter som är större än 35 m² ska ha minst hälften av bostadsrummen vända mot ljuddämpad sida.

Länsstyrelsen noterar att bullerkartläggningen inte helt överensstämmer med de byggrätter som föreslås i samrådsförslaget. Utifrån skrivningen i 4 kap. 33a § PBL och att den planerade bostadsbebyggelsen är bullerutsatt ska planbeskrivningen innehålla en redovisning av beräknade värden för omgivningsbuller för den planerade byggrätten. Länsstyrelsen menar också att planhandlingarna behöver förtydligas så att det framgår att beräkningarna tagit höjd för prognostiserad trafik.

Länsstyrelsen utläser ur utsnittet ur bullerkartan i planbeskrivningen att även den nordvästligaste byggrätten har ett överskridande av riktvärdena men att det i denna del saknas bestämmelse om särskild utformning. Länsstyrelsen menar att det behöver framgå av planhandlingen vilka åtgärder som krävs för att möjliggöra bebyggelsen och dessa åtgärder blir planens förutsättningar.

Det finns inget krav i PBL om att en uteplats ska finnas. Om det finns bör den, alternativt minst en gemensam uteplats, uppfylla riktvärden i förordningen. Länsstyrelsen efterfrågar en förtydligande redovisning av om och hur detaljplanen avser möjliggöra uteplatser samt vilka bullernivåer dessa beräknas utsättas för.

Planhandlingarna redovisar även bullersituationen för den planerade förskolans gård. För att innehålla riktvärdena för nya skolgårdar enligt Naturvårdsverkets rapport NV-01534-17 krävs bullerskydd i norr. Planbestämmelse om detta finns i plankartan. Länsstyrelsen kan dock inte utläsa vilken dimensionering som krävs för att bullerskyddet ska ha avsedd effekt. Länsstyrelsen menar att detta bör förtydligas i kommande handlingar.

Hälsa och säkerhet – markföroreningar

Inom planområdet finns höga halter av föroreningar som kan utgöra risk för människors hälsa och säkerhet om människor kommer i kontakt med dem. I rapporten PM Miljö (2019-03-22) som togs fram till planprogrammet framgår att utförda provtagningarna är fördelade över ett stort område, vilket innebär att avgränsning av föroreningar är svår att uppskatta med nu befintligt underlag.

Länsstyrelsen ser behov av att man inför granskningsskedet utreder det faktiska åtgärdsbehovet inom planområdet och att man klargör om de förhöjda halterna av förorening som påträffats utgörs av punktföroreningar eller om det rör sig om större sammanhängande områden. Vidare behöver det göras en riskbedömning för hela planområdet där man bedömer vilken risk förekommande föroreningar utgör för människors hälsa och säkerhet. Föroreningssituationen bör vara avgränsad i plan och djup för att man ska kunna bedöma åtgärdsbehovet, vilken åtgärd som är lämplig och kostnaden för eventuell avhjälpandeåtgärd.

Enligt Länsstyrelsens information kan den tidigare verksamheten som Pergo bedrivit eventuellt innebära att PFAS hanterats inom planområdet. Det kan därför vara relevant att utreda om det finns risk för föroreningsspridning med avseende på PFAS inom planområdet.

Det är kommunen som vid planläggningen ansvarar för att marken undersöks och bedöms. Om marken är förorenad, ska kommunen även bedöma om olika efterbehandlingsåtgärder som kan säkerställa att marken blir lämplig för det föreslagna ändamålet. Om marken visar

sig vara förorenad, och en efterbehandling kan göra marken lämplig, ska markens lämplighet säkerställas antingen innan planen antas eller genom villkorat lov eller startbesked enligt 4 kap. 14 § PBL.

I det vidare arbetet med föroreningsituationen inom planområdet är det lämpligt att kontakta tillsynsmyndighet inför framtagandet av provtagningsplaner eller andra utredningar, om tillsynsmyndighet inte redan är inkopplad i ärendet.

Hälsa och säkerhet – risker – väg, farligt gods, verksamheter

Planområdet är utsatt för flera riskkällor då planområdet ligger i närheten av väg E6 som är utpekad transportled för farligt gods. Planområdet angränsar även till en drivmedelsstation i öster. Planbeskrivningen redogör kortfattat för de slutsatser som dras i genomförda riskutredningar; Riskbedömning för planprogram Västra Sjöstaden (2021-03-17) Bengt Dahlgren AB samt fördjupande PM, Bengt Dahlgren (2021-11-16). Kommunen anger att bedömningen är att risknivåerna för aktuellt planområde är förhöjda men med riskreducerande åtgärder anses föreslagen markanvändning lämplig.

Farligt gods

Utifrån vad som återges i planbeskrivningen är det svårt att följa vilka avstånd från riskkälla som riskutredningen tagit ställning till samt inom vilka avstånd det bedömts krävs särskilda åtgärder. Detta menar Länsstyrelsen behöver förtydligas i kommande handlingar. I planhandlingarna uppmärksammas att riskbedömningen för planprogrammet förutsatte att inga transporter av farligt gods sker på den västra delen av Strandridaregatan och att drivmedelsstationen avvecklats. Då denna är kvar förs ett resonemang om att transport av farligt gods till drivmedelsstationen behöver ledas om så att den sker österifrån. I sammanhanget menar Länsstyrelsen att det inte råder förbud mot transport av farligt gods på lokalgatorna och efterfrågar därför förtydliganden om hur denna omledning kan säkerställas.

Drivmedelsstation

Avståndet till riskkälla inom drivmedelsstationen uppges vara 30 meter från nuvarande påfyllnadcentral/ pumpar till byggrätt för förskola, vårdboende, bostäder och centrumändamål och ligger inom konsekvensavstånd vid olycka. Bestämmelse om att byggnad ska uppföras i egenskapslinje mot söder som skydd mot värmestrålning från drivmedelsstation samt att fasader och fasadöppningar mot öst som vetter mot drivmedelsstation ska utföras i obrännbara material eller i brandteknisk klass EI 30 eller motsvarande finns i plankartan.

I planhandlingarna förs resonemang om lämpligheten och det anges att bebyggelsen avser skydda skolgården bakom byggnaden och att denna utformning i kombination med skyddsbestämmelser gör markanvändningen lämplig. Länsstyrelsen efterfrågar i sammanhanget ett fördjupat resonemang om lämpligheten kopplat till de ändamål

som detaljplanen möjliggör för. Exempelvis utifrån att det kan finnas personer på platsen som inte själva kan sätta sig i säkerhet, exempelvis barn och äldre samt resonemang om hur eventuell in- eller utrymning kan ske. Länsstyrelsen noterar att det enligt planbestämmelse ska finnas minst två entréer mot gata (mot riskkälla) och önskar förtydliganden om det föreligger behov av att även säkerställa alternativa utrymningsvägar. Det behöver också förtydligas om bedömningen tagit höjd för möjliga framtida förändring inom drivmedelstationen.

Verksamheter

Länsstyrelsen efterfrågar ett förtydligande ställningstagande om det finns andra verksamheter utanför planområdet som kan innebära en risk för detaljplanen.

Länsstyrelsens rådgivning

Följande synpunkter har koppling till Länsstyrelsens rådgivningsuppdrag enligt 5 kap. plan- och bygglagen.

Information om biotopskydd

Inom planområdet längs Strandridaregatan finns en trädallé av oxel och pil, som planeras att avverkas för att möjliggöra ett genomförande av detaljplanen.

Enligt 7 kap. 11 § miljöbalken är det inte tillåtet att inom ett biotopskyddsområde bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Vid planläggning bör planen så långt möjligt utformas för att bibehålla samt undvika skada på skyddade biotoper. Dispens från biotopskyddet kan enbart beviljas restriktivt. Om det finns särskilda skäl, får dispens från förbudet ges i det enskilda fallet efter en avvägning mellan det allmänna intresset av att bevara den skyddade biotopen intakt och tyngden i skälet för att vidta åtgärden. För att beviljas dispens krävs i allmänhet att alternativa lösningar saknas.

Information om fornlämningar

Den planerade nybyggnationen inom Bogsprötet 3 m fl i Trelleborg berör ingen känd fornlämning. Av planförslaget framgår att områdets östra delar som ska bebyggas ligger inom utfyllnadsområde på gammal havsbotten, medan områdets västra delar med småbåtshamnen inte är påverkad av utfyllnader.

Enligt Länsstyrelsens bedömning är potentialen för marina lämningar i form av t ex skeppsvrak och förhistoriska boplatser inom planområdet begränsad, utifrån den kända fornlämningsbilden i närområdet. Länsstyrelsen kommer därför inte att ställa några krav om arkeologisk utredning. Om fornlämningar påträffas vid grävning ska arbetet enligt

2 kap. 11 § kulturmiljölagen till den del som berör fornlämning, omedelbart avbrytas och förhållandet anmälas till Länsstyrelsen.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att det finns frågor som inte är tillräckligt utredda avseende *riksintresse för kommunikationer, risk för översvämning, miljökvalitetsnormer för vatten, hälsa och säkerhet samt strandskydd*, varför planförslaget kan komma att prövas utifrån 11 kap. 10-11 §§ PBL.

Beslutande

Detta yttrande har beslutats av enhetschef Hanne Romanus, enheten för samhällsplanering. Planhandläggare Lisa Hofer har varit föredragande. *Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför ingen namnunderskrift.*

Du hittar information om hur länsstyrelsen behandlar personuppgifter på www.lansstyrelsen.se/dataskydd